

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ та онлайн-медіа)

30.09.2024

Зміст:

(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Укрінформ. – 2024. – 29 верес. Україна вшановує пам'ять жертв трагедії Бабиного Яру. – Інф.](#); [Україна молода. – 2024. – 29 верес. Роковини трагедії Бабиного Яру: за час нацистської окупації там знищили близько 100 тисяч людей. – Здоровило Т.; Інтерфакс. – 2024. – 29 верес. Президент України вшанував пам'ять жертв Бабиного Яру. – Інф.](#)

[Вечірній Київ. – 2024. – 29 верес. Сьогодні, як і 83 роки тому в Бабиному Яру, невинні люди гинуть від рук безжального агресора, – Кличко. – Божок С.](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Україна молода. – 2024. – 29 верес. Небезпечний Tik-Tok: рф поширює дезінформацію та пропаганду у соцмережах – ЦПД. – Здоровило Т.](#)

Вшанування пам'яті

[Укрінформ. – 2024. – 29 верес. Український мартиролог поповнився інформацією ще про майже 1,4 тисячі репресованих. – Інф.](#)

Креативні індустрії

[The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Український ювелір Денис Музика створив брошку до Дня пам'яті жертв Бабиного Яру. – Гриненко В.](#)

[The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Бренд Ksenia Schnaider створив колекцію одягу, натхненну українськими мозаїками. – Яковенко І.](#)

Театр

[Укрінформ. – 2024. – 28 верес. На фестивалі «Інтерлялька» в Ужгороді покажуть вистави лялькарі з восьми країн світу. – Інф.](#)

[Український тиждень. – 2024. – 28 верес. У Києві покажуть виставу «Антигона». – Інф.](#)

Музика

[NV. –2024. – 27 верес. «Голос душі цілого народу». Джамала представила містичне відео на кримськотатарську народну пісню, яку присвятила спогадам. – Інф.](#)

[Фокус.–2024. – 28 верес. Альбом Океану Ельзи «Той день»: культ особистості, але лише один трек із 12 нагадує колишнього Вакарчука. – Рильов К.](#)

Візуальні мистецтва

Дзеркало тижня. Україна. – 2024. – 29 верес. В пам'ять про загиблих у Бабиному Яру в Україні приймають виставку з Музею Голокосту у Вашингтоні. – Кругленко О.; Укрінформ. – 2024. – 29 верес. У Києві відкрили виставку до роковин масових розстрілів у Бабиному Яру. – Інф.

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. У Києві відкрили виставку, присвячену історії греків Маріуполя. – Інф.

Українська літературна газета. – 2024. – 28 верес. У Старокостянтинові відкриють масштабну виставку для вшанування захисників України «Слава Героям!». – Інф.

Укрінформ. – 2024. – 27 верес. У Києві відкрилася виставка «Будь другом. Собі теж». – Інф.

Інтерфакс. – 2024. – 27 верес. Митці з України та ЄС представили виставку творчих робіт, у яких переосмислили культурний зв'язок між Україною та Євросоюзом. – Інф.

Кіномистецтво. Кінопрокат

День. – 2024. – 29 верес. Українська стрічка «Ти – Космос» здобула головну відзнаку на європейському кінофестивалі. – Інф.; Укрінформ. – 2024. – 29 верес. Український фільм «Ти – Космос» здобув головну відзнаку кінофестивалю у Страсбурзі. – Інф.

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. Фільм «Уроки толерантності» покажуть на фестивалі українського кіно у Польщі. – Інф.

Інтерфакс. – 2024. – 28 верес. Фільм «Кімнати, які ми ділимо» режисерки Хатимлянської став переможцем Дня дебютного кіно. – Інф.

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. «Будинок «Слово». Нескінчений роман» покажуть у Празі. – Інф.

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. Документальний серіал «Шлях солдата. Мобілізація» зібрав біля екранів понад 2 мільйони глядачів. – Інф.

Укрінформ. – 2024. – 27 верес. У Києві пройшла прем'єра створеного волонтером документального фільму «1% війни». – Інф.

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. Без державних коштів, але зі снігом улітку (У Києві завершилися зйомки новорічної сімейної стрічки «Потяг у 31 грудня»). – Базів Л.

Українська літературна газета. – 2024. – 28 верес. Трилер Соломії Томащук «Між нами» став першим українським фільмом, випущеним на Amazon. – Інф.

The Village Україна. – 2024. – 27 верес. Історії пілотів, які літали в оточений Маріуполь. Чому варто дивитися фільм «Підйомна сила». – Інф.

Вечірній Київ. – 2024. – 27 верес. Історія легендарного командира Дмитра

[Коцюбайла: відгук про документальний фільм «Да Вінчі». – Соловйова М.](#)

[Вечірній Київ. – 2024. – 28 верес. Новий український горор: відгук про фільм «Конотопська відьма». – Соловйова М.](#)

Просвітництво

[Укрінформ. – 2024. – 28 верес. «Разом навчаємося і зростаємо»: в Україні стартує комунікаційна кампанія від ЄС. – Інф.](#)

[The Village Україна. – 2024. – 27 верес. «Ніч в Університеті» запрошує на театралізовану екскурсію про наші 60-ті. – Інф.](#)

Література

[Укрінформ. – 2024. – 27 верес. Український дім започаткував літературний фестиваль «Фундамент: історії про культуру». – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2024. – 28 верес. В Києві презентували книгу про «вартових неба». – Інф.](#)

[Вечірній Київ. – 2024. – 27 верес. На ВДНГ встановили рекорд з одночасного читання віршів Стуса. – Чередниченко К.](#)

[The Village Україна. – 2024. – 27 верес. Премія книжкових блогерів від фестивалю «Книжкова країна» оголосила переможця. – Кіхтенко В.](#)

[NV. – 2024. – 29 верес. Рушді, Господінов, Шкандрій. 10 найцікавіших іноземних гостей Lviv BookForum, заради яких варто відвідати фестиваль. – Найденко Ю.](#)

[Українська літературна газета. – 2024. – 29 верес. Кропивницькі письменники взяли участь у «Вересневих самоцвітах». – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2024. – 29 верес. Оголосили лауреатів премії «Смолокип-2024». – Інф.](#)

[Українська літературна газета. – 2024. – 29 верес. Голос зі Сходу. В Музеї Максима Рильського провели зустріч з поетом із Донеччини. – Руденко Н.](#)

[Українська літературна газета. – 2024. – 27 верес. На Миколаївщині триває «Вінграновський ART MARATHON 2024». – Інф.](#)

Музейна справа

[Дзеркало тижня. Україна. – 2024. – 29 верес. Музейні війни: як Росія краде українську історичну спадщину. – Ліфантій О.](#)

[The Village Україна. – 2024. – 28 верес. Як подорожували українські діячі сто років тому. Музеєм видатних діячів та Join Up створили проєкт. – Яковенко І.](#)

Охорона культурної спадщини

[Укрінформ. – 2024. – 29 верес. На Рівненщині завершили перевірку стану національних пам'яток. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2024. – 29 верес. Український етап фотоконкурсу «Вікі любить пам'ятки» розпочнеться 1 жовтня. – Інф.](#)

[Україна молода. – 2024. – 28 верес. Тисячолітня майстерня: у Києво-Печерській лаврі завершилися археологічні розкопки унікальної пам'ятки. – Здоровило Т.](#)

[Вечірній Київ. – 2024. – 28 верес. Для Києва визначили окрему міжнародну програму з охорони та підтримки культурної спадщини. – Новосвітня К.](#)

[Укрінформ. – 2024. – 28 верес. На кордоні з Румунією у жителя Закарпаття вилучили раритетний «Церковний збірник». – Інф.](#)

[Вечірній Київ. – 2024. – 29 верес. Відреставрували головну браму садиби Терещенка. – Гришина Д.; The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Дивіться, який вигляд має відреставрована брама садиби Терещенка навпроти Шевченківського парку. – Гриненко В.](#)

[The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Ось як реставрують палац культури «Дарниця» в Києві. – Яковенко І.](#)

Бібліотечна справа. Промоція читання

[Укрінформ. – 2024. – 28 верес. У бібліотеці імені Ярослава Мудрого презентують фотоекспозицію про культурний геноцид на Херсонщині. – Інф.](#)

[День. – 2024. – 28 верес. Активісти запустили збір україномовних книг для деокупованої громади на Херсонщині: навіщо це рішення. – Інф.](#)

Нацменшини. Закордонні українці

[Укрінформ. – 2024. – 28 верес. У Латвії посол відкрив книжкову полицку та зустрівся з громадою в Кекавському муніципалітеті. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2024. – 27 верес. У столиці Латвії відбудеться благодійний концерт на підтримку захисників України. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2024. – 29 верес. У Відні пройшла виставка «1 грам життя» про цінність українського зерна під час війни. – Інф.](#)

Підтримка України у світі

[Фокус. – 2024. – 27 верес. Оскароносна акторка Кейт Бланшетт зняла документальний фільм про Харків. – Копотій-Шматкова О.](#)

[Український тиждень. – 2024. – 27 верес. Культурна цензура: заборонити не можна дозволити. – Нестелєєв М.](#)

[NV. – 2024. – 27 верес. «Не містив образи глядачів і міста». Суд виправдав](#)

Христину Соловій за нецензурну лайку на сцені. – Інф.; Укрінформ. – 2024. – 27 верес. Суд виправдав співачку Христину Соловій за лайку на концерті у Чорноморську. – Інф.

Загальні питання

Укрінформ. – 2024. – 29 верес. Україна вшановує пам'ять жертв трагедії Бабиного Яру. – Інф.; Україна молода. – 2024. – 29 верес. Роковини трагедії Бабиного Яру: за час нацистської окупації там знищили близько 100 тисяч людей. – Здоровило Т.; Інтерфакс. – 2024. – 29 верес. Президент України вшанував пам'ять жертв Бабиного Яру. – Інф.

29 вересня в Україні вшановують пам'ять жертв трагедії у Бабиному Яру – це один із найжахливіших символів Голокосту. Загалом за роки Другої світової війни у Бабиному Яру, за різними оцінками, вбито 100–150 тис. людей – євреїв, ромів, караїмів, радянських військовополонених, учасників українського націоналістичного руху опору, пацієнтів психіатричної клініки та представників інших національних чи соціальних груп, яких окупанти вважали «зайвими». Президент Володимир Зеленський вважає трагедію Бабиного Яру страшним символом того, що найжахливіші злочини відбуваються, коли світ обирає не помічати, мовчати, бути байдужим та недостатньо рішучим, аби дати злу гідну відсіч. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3910372-ukraina-vsanovue-pamatzertv-tragedii-babinogo-aru.html>

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/185805/>

<https://interfax.com.ua/news/general/1017138.html>

Вечірній Київ. – 2024. – 29 верес. Сьогодні, як і 83 роки тому в Бабиному Яру, невинні люди гинуть від рук безжального агресора, – Кличко. – Божок С.

Мер Києва Віталій Кличко у 83-ю річницю трагедії зазначив, що найжахливіші сторінки історії особливо болять сьогодні, коли Україна бореться за право на своє існування. Він зауважив, що пам'ять про Бабин Яр – це страшний символ безмежного зла, на яке здатні ті, хто нехтує людським життям, правом на свободу. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/103249/>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Україна молода. – 2024. – 29 верес. Небезпечний Tik-Tok: рф поширює дезінформацію та пропаганду у соцмережах – ЦПД. – Здоровило Т.

Із точки зору поширення дезінформації та пропаганди рф наразі Tik-Tok завдає більше шкоди, ніж Telegram. Про це повідомили в Медіацентр Україна у Telegram. На цьому наголосила Аліна Алексеєва, заступниця керівника Центру протидії дезінформації РНБО України, в ході конференції «Фактчек у регіонах» медіапартнером якої став Медіацентр Україна. «Ми в Центрі кажемо про те, що Telegram вже вивчений і ми розуміємо цю структуру та будову. Зараз набагато більшу шкоду завдає Tik-Tok. Тому що там вразлива аудиторія – це підлітки, це наша молодь, і, як не дивно, аудиторія 55+. Tik-Tok насправді є зараз великою проблемою», – зазначила Аліна Алексеєва. У свою чергу Світлана Сліпченко, заступниця виконавчого директора «Вокс Україна», підкреслила, що російські фейки циркулюють в усіх соціальних мережах. Хоча Telegram є популярним

джерелом новин для українців, пропаганда присутня також у Facebook, Instagram, Tik-Tok та Threads. Окрім стійких наративів, які РФ використовує в інформаційній війні проти України, діють і інші рівні пропаганди. Так, РФ продукує різного роду вкиди на актуальні теми, які хвилюють українське суспільство. Докладно:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/185797/>

Вшанування пам'яті

Укрінформ. – 2024. – 29 верес. Український мартиролог поповнився інформацією ще про майже 1,4 тисячі репресованих. – Інф.

До бази даних «Український мартиролог ХХ століття» упродовж вересня внесено інформацію про 1384 осіб, які зазнали репресій за радянських часів. Про це повідомила Державна архівна служба у фейсбуці. Так, база поповнилася за рахунок опрацьованої інформації Центральним державним аудіовізуальним та електронним архівом, наданої Центральним державним архівом громадських об'єднань та українці, державними архівами Дніпропетровської, Запорізької, Одеської, Сумської та Чернігівської областей. Український мартиролог ХХ століття – це інформаційно-пошуковий інтернет-проект, що розміщений на офіційному порталі Державної архівної служби та містить стислу інформацію про постраждалих від репресій 1920–1950-х років. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3910521-ukrainskij-martirolog-popovnivsa-informacieu-se-pro-majze-14-tisaci-represovanih.html>

Креативні індустрії

The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Український ювелір Денис Музика створив брошку до Дня пам'яті жертв Бабиного Яру. – Гриненко В.

Український ювелір Денис Музика (Denis Music Jewellery) створив титанову брошку «Жива пам'ять» для вшанування пам'яті загиблих у Бабиному Яру. Брошка – у формі дерев'яного зрізу з річними кільцями, що символізують тяглість історії та необхідність збереження пам'яті про минулі події. 29-го вересня відбудеться Марш пам'яті й нагородження людей, «які зробили значний внесок, щоб пам'ять про ці події жила». Нагородами стануть ці титанові брошки. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/service-shopping/style-news/355319-ukrayinskiy-yuvelir-denis-muzika-stvoriv-broshku-do-dnya-pam-yati-zhertv-babinogo-yaru>

The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Бренд Ksenia Schnaider створив колекцію одягу, натхненну українськими мозаїками. – Яковенко І.

Український бренд дизайнерки Ксенії Шнайдер створив колекцію одягу «Втрачені мозаїки». До колекції ввійшли сукні, топи та спідниці, натхненні монументальними мозаїками Степана та Романа Кириченків, а також роботами Людмили Ястреб та художників з Миргорода та Сіверськодонецька. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/355305-brend-ksenia-schnaider-stvoriv-kolektsiyu-odyagu-nathnennu-ukrayinskimi-mozayikami>

Театр

Українформ. – 2024. – 28 верес. На фестивалі «Інтерлялька» в Ужгороді покажуть вистави лялькарі з восьми країн світу. – Інф.

XIX Міжнародний фестиваль «Інтерлялька» стартує в Ужгороді на початку жовтня. Урочисте відкриття мистецького заходу відбудеться 1 жовтня біля Закарпатського академічного обласного театру ляльок «Бавка». Як нагадав директор – художній керівник театру ляльок «Бавка» Мирослав Петій, «Інтерлялька» – найстарший фестиваль незалежної України. З 1990 року він незмінно зберігає свою популярність не тільки в нашій країні, а й за її межами. У фестивалі візьме участь 21 професійний колектив. Серед них – лялькарі з провідних академічних театрів України. Традиційно долучиться і творча молодь. Як зауважила головна режисерка театру ляльок «Бавка», заслужена артистка України Наталія Орешнікова, вихованці Академії культури і мистецтв покажуть майстер-клас з біомеханіки, студенти з ЛНУ ім. І. Франка презентують виставу за віршами Ліни Костенко, а представники КНУТКіТ ім. І. Карпенка-Карого проведуть тренінги. Поза конкурсом виступить колектив дитячої студії з Виноградова з виставою «Маленький принц», свою п'єсу «Останнє туреня» покажуть і організатори фестивалю. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910728-na-festivali-interlalka-v-uzgorodi-pokazut-vistavi-lalkari-z-vosmi-krain-svitu.html>

Український тиждень. – 2024. – 28 верес. У Києві покажуть виставу «Антигона». – Інф.

У Києві 18–19 жовтня покажуть виставу «Антигона» режисера Маркіяна Мірошниченка за п'єсою Жана Ануя. Вистава відбудеться у Центрі театрального мистецтва імені Леся Курбаса. Виставу гратимуть студенти Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого, майстерні Василя Вітра. П'єса Жана Ануя «Антигона» – сучасна інтерпретація давньогрецької трагедії Софокла, написана Ануєм в Парижі в часи німецької окупації. Режисер вистави Маркіян Мірошниченко. Вистава «Антигона» стала його театральним режисерським дебютом. Докладно:

<https://tyzhden.ua/u-kyievi-pokazhut-vystavu-antihona/>

Музика

NV. –2024. – 27 верес. «Голос душі цілого народу». Джамала представила містичне відео на кримськотатарську народну пісню, яку присвятила спогадам. – Інф.

27 вересня співачка Джамала представила відеороботу на пісню «Arafat Dağından», яку присвятила своїй прабабусі Назилхан. Автором кліпу став режисер Герман Ненов. Докладно:

<https://life.nv.ua/ukr/art/dzhamala-viklikala-zahvat-mistichnim-video-na-krimskotatasku-narodnu-pisnyu-arafat-dagindan-50454144.html>

Фокус.–2024. – 28 верес. Альбом Океану Ельзи «Той день»: культ особистості, але лише один трек із 12 нагадує колишнього Вакарчука. – Рильов К.

«Днями гурт «Океан Ельзи» представив новий альбом – «Той день», через вісім років після попереднього. Велика перерва не позначилася на якості десятого студійного релізу гурту – вона відверто слабка, хоч диск випущено до 30-річчя колективу. 2021 року з приводу треку «Без тебе мене нема» Вакарчук сказав, що його написав Ш. Тепер, здається, що всі пісні написані Ш. Окрім псевдомесіанської «Мукачево», де Вакарчук буквально створює культ власної особистості, називаючи хлопчика з Мукачева (батьківщина співака) «голосом покоління». І однієї справді зворушливої балади «Ніч розведе мости», яка нагадує колишню творчість Вакарчука...». Далі автор аналізує творчість співака і його останній альбом. Докладно:

<https://focus.ua/uk/culture/670399-recenziya-na-albom-gurtu-ocean-elzi-toy-den>

Візуальні мистецтва

Дзеркало тижня. Україна. – 2024. – 29 верес. В пам'ять про загиблих у Бабиному Яру в Україні приймають виставку з Музею Голокосту у Вашингтоні. – Кругленко О.; Укрінформ. – 2024. – 29 верес. У Києві відкрили виставку до роковин масових розстрілів у Бабиному Яру. – Інф.

У Національному історико-меморіальному заповіднику «Бабин Яр» відкрили виставку «Хтось був сусідом», приурочену до роковин масових розстрілів євреїв в урочищі. Надзвичайний і Повноважний посол США в Україні Бріджит Брінк сказала, що для неї велика честь сьогодні бути тут, вшановувати разом з Президентом Володимиром Зеленським пам'ять усіх загиблих від нацистського режиму євреїв. За словами директорки Національного історико-меморіального заповідника «Бабин Яр» Рози Тапанової, виставка має просвітницький характер і здебільшого спрямована на учнів та студентів. Експозиція містить фотоматеріали, спогади очевидців, історичні відомості щодо політики нацистів, залученості місцевого населення до злочинів проти євреїв як активної, так і «мовчазної». Виставка експонуватиметься до 31 грудня. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/v-pamjat-zahiblikh-u-babinomu-jaru-v-ukrajini-prijmajut-vistavku-z-muzeju-holokostu-u-vashinhtoni.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3910941-u-kievi-vidkrili-vistavku-do-rokovin-masovih-rozstriliv-u-babinomu-aru.html>

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. У Києві відкрили виставку, присвячену історії греків Маріуполя. – Інф.

У Національному заповіднику «Києво-Печерська Лавра» напередодні відкрилася виставка «Хрест і надія: священна спадщина греків Маріуполя». Експозиція розкриває трагічні сторінки історії Маріуполя, охоплюючи події XVIII століття, коли корінні народи Криму – кримські греки, вірмени, волохи

були вимушено депортовані у Надазов'я. Виставку організовано у співпраці Міністерства культури та стратегічних комунікацій, Маріупольської міської ради, Маріупольського краєзнавчого музею та творчою командою «Місто Марії» і працюватиме до 27 жовтня. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910645-u-kievi-vidkrili-vistavku-prisvacenu-istorii-grekiv-mariupola.html>

Українська літературна газета. – 2024. – 28 верес. У Старокостянтиніві відкриють масштабну виставку для вшанування Захисників України «Слава Героям!». – Інф.

1 жовтня у Старокостянтиніві відбудеться відкриття масштабної постійно діючої пересувної виставки «Слава Героям!». Виставка є частиною культурного проекту, який об'єднав художників, учнів художньої школи та всіх небайдужих мешканців міста. Старокостянтинів відомий як важливий військовий пункт. Авіабаза в Старокостянтиніві – одна з найбільш обладнаних у країні і своєрідним авіаційним форпостом у боротьбі з ворогом у небі. Ініціатива «Слава Героям!» має на меті стати живою сторінкою історії міста та України та розповість про подвиги тих, хто віддав своє життя у боротьбі з ворогом на війні. Створення портретів тривало майже рік. На першому етапі проекту зроблено понад 40 картин. Паралельно відбулися художні пленери у історичних частинах Старокостянтинівщини у липні – вересні, супроводжуючись майстер-класами з археології та самчиківського розпису. Проект реалізують за підтримки Українського культурного фонду. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/u-starokostiantynovi-vidkryut-masshtabnu-vystavku-dlia-vshanuvannia-zakhysnykiv-ukrainy-slava-heroiam/>

Укрінформ. – 2024. – 27 верес. У Києві відкрилася виставка «Будь другом. Собі теж». – Інф.

На столичному залізничному вокзалі напередодні Всесвітнього дня ментального здоров'я відкрилася виставка «Будь другом. Собі теж», присвяченій темі ментального здоров'я чоловіків. На ній представлено 10 тематичних стендів, 8 із яких – зі світлинами від відомих українських фотографів, що показують історії про втрати й великі потрясіння війни України та РФ, і про героїв, які, ризикуючи власним життям, приходять рятувати інших. Виставка триватиме до 11 жовтня. Вона була організована у межах кампанії «Будь другом. Собі теж», яка реалізовується Координаційним центром з психічного здоров'я Кабінету Міністрів України спільно з МВС України та є частиною Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3910367-u-kievi-vidkrilasa-vistavka-bud-drugom-sobi-tez.html>

Інтерфакс. – 2024. – 27 верес. Митці з України та ЄС представили виставку творчих робіт, у яких переосмислили культурний зв'язок між Україною та Євросоюзом. – Інф.

Упродовж 16–24 вересня в Ужгороді відбувалася артрезиденція «ЄС – Україна: стійкий взаємозв'язок, єдина спадщина, спільне майбутнє», що мала на меті зміцнити культурні та мистецькі взаємозв'язки між Україною та ЄС. До участі долучилися 10 українських митців із Сум, Запоріжжя, Дніпра та Києва й 10 представників із країн ЄС – Німеччини, Бельгії, Румунії, Латвії та Литви. Вони працюють у різних техніках: від графіки та фотографії до інтерактивного перфомену й мультиформатних інсталяцій. Упродовж артрезиденції в Ужгороді учасники занурилися у сучасне мистецтво в міжнародній резиденції сучасного мистецтва Sorry No Rooms Available, брали участь у майстер-класах від учасників артподії та запрошених митців, зокрема ткали з вторинних матеріалів, створювали колажі, артоб'єкти в техніці каракулеграфії. А про мистецтво як ефективний засіб комунікації та впливу на свідомість говорили під час лекції. Митці багато часу спілкувались та взаємодіяли один з одним, обмінювались досвідом та думками, знаходили спільні цінності й точки дотику. Також кожен працював самостійно, у колабораціях з іншими, із модераторкою та кураторкою над власною ідеєю мистецького проєкту на тему резиденції. Твори презентували на спільній виставці, що стала кульмінацією артподії. Усього учасники створили 30 індивідуальних та колективних партробіт. Артподія є частиною проєкту «Культурна дипломатія: Україна-ЄС 2023–2024», що фінансується Представництвом ЄС в Україні. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/press-release/1016809.html>

Кіномистецтво. Кінопрокат

День. – 2024. – 29 верес. Українська стрічка «Ти – Космос» здобула головну відзнаку на європейському кінофестивалі. – Інф.; Укрінформ. – 2024. – 29 верес. Український фільм «Ти – Космос» здобув головну відзнаку кінофестивалю у Страсбурзі. – Інф.

Науково-фантастична трагікомедія «Ти – Космос» режисера Павла Острікова здобула перші міжнародні нагороди на Festival Européen du Film Fantastique de Strasbourg. Про це повідомило Державне агентство України з питань кіно. «Фільм отримав головну відзнаку фестивалю – Golden Octopus, а також нагороду Silver Melies, яка відкриває шлях до змагань за найпрестижнішу нагороду європейського жанрового кіно – Golden Melies», – поінформували в агентстві. Докладно:

<https://day.kyiv.ua/news/290924-ukrayinska-strichka-ty-kosmos-zdobula-holovnu-vidznaku-na-yevropeyskomu-kinofestyvali>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910890-ukrainskij-film-ti-kosmos-zdobuv-golovnu-vidznaku-kinofestivalu-u-strasburzi.html>

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. Фільм «Уроки толерантності» покажуть на фестивалі українського кіно у Польщі. – Інф.

Стрічку режисера Аркадія Непиталюка «Уроки толерантності» демонструватимуть у Варшаві на фестивалі українського кіно, що триватиме з 21 по 27 жовтня. По це повідомляє Державне агентство України з питань кіно. У агентстві зауважили, що Ukraina! 9. Festiwal Filmowy – це унікальна подія в Польщі, яка повністю присвячена українському кіно. У програмі – близько 60 фільмів, спеціальні покази, майстер-класи та концерти. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910687-film-uroki-tolerantnosti-pokazut-na-festivali-ukrainskogo-kino-u-polsi.html>

Інтерфакс. – 2024. – 28 верес. Фільм «Кімнати, які ми ділимо» режисерки Хатимлянської став переможцем Дня дебютного кіно. – Інф.

У суботу в Києві пройшов перший в Україні День дебютного кіно, в рамках якого відбувся показ короткометражних фільмів, що є дебютними або дипломними роботами кінематографістів-початківців. Серед конкурсантів – випускники Київського національного університету театру, кіно та телебачення імені Івана Карпенка-Карого, Варшавської кіношколи, Гамбурзької кіношколи, Київського університету культури, Української кіношколи та інших кіношкіл. За результатами конкурсного відбору переможцем став фільм «Кімнати, які ми ділимо» режисерки Хатимлянської, що розповідає про дівчину, яка вимушена через війну виїхати за кордон. Фільми для показу обирала відбіркова комісія, до складу якої увійшли режисер Тарас Дронь, продюсерка Ірина Костюк, генеральний продюсер кінофестивалю Миколайчук OPEN Олексій Гладушевський, програмний консультант Одеського міжнародного кінофестивалю Алік Шпилюк, засновник та директор Української кіношколи Альона Тимошенко та СЕО Київстар ТБ Павло Рибак. День дебютного кіно – захід, спрямований на підтримку українських кінематографістів-початківців. Організатор заходу – Українська кіношкола. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1017036.html>

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. «Будинок «Слово». Нескінчений роман» покажуть у Празі. – Інф.

У Празі 11 жовтня відбудеться показ фільму «Будинок «Слово». Нескінчений роман» режисера Тараса Томенка. Стрічку демонструватимуть українською мовою з чеськими та англійськими титрами 11 жовтня. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910718-budinok-slovo-neskincenij-roman-pokazut-u-prazi.html>

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. Документальний серіал «Шлях солдата. Мобілізація» зібрав біля екранів понад 2 мільйони глядачів. – Інф.

Завершився прем'єрний ефірний показ документального серіалу «Шлях солдата. Мобілізація» на телеканалі «Ми-Україна+», який зібрав біля екранів понад 2 млн глядачів. «Шлях солдата. Мобілізація» – це реаліті-проект, який зазирає за лаштунки процесу мобілізації. В ньому зображені історії трьох

українців, які прийняли рішення служити в ЗСУ. Під час зйомок учасники розповіли про труднощі, навчання, ріст, зіткнення з реальністю війни та проходження всіх рівнів підготовки до служби. Проект був створений за сприяння командування Сухопутних військ ЗСУ та Головного управління комунікацій ЗСУ. Зйомки стрічки тривали два місяці. У глядачів телеканалу є можливість переглянути всі епізоди документального серіалу з 1 по 3 жовтня на каналі «Ми-Україна+». Переглянути всі епізоди можна й на YouTube каналі телеканалу «Ми-Україна+». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910688-dokumentalnijserial-slah-soldata-mobilizacia-zibrav-bila-ekraniv-ponad-2-miljoni-gladaciv.html>

Укрінформ. – 2024. – 27 верес. У Києві пройшла прем'єра створеного волонтером документального фільму «1% війни». – Інф.

У Києві відбулася закрита прем'єра документального фільму «1% війни», створеного волонтером Денисом Христовим, відомим під позивним «Голландець». Стрічка розповідає про евакуацію цивільних з прифронтових територій під час повномасштабної війни. Режисером фільму виступив Микола Бут, для якого стрічка теж стала дебютом. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910450-u-kievi-projsla-premera-stvorenogo-volonterom-dokumentalnogo-filmu-1-vijni.html>

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. Без державних коштів, але зі снігом улітку (У Києві завершилися зйомки новорічної сімейної стрічки «Потяг у 31 грудня»). – Базів Л.

У розлогії статті – про подробиці зйомки комедії, що вийде на великі екрани 1 січня 2025 року. Фільм було створено без залучення державних коштів, без підтримки фондів та грантів, усі виробничі витрати покрили спонсори та приватні інвестори, а також безпосередньо виробник стрічки – компанія FILM.UA Group. В умовах обмеженого через війну державного фінансування кіногалузі це вкрай важливий момент, який показує, що, коли є бажання і спільні зусилля, розвиток нашої кіноіндустрії не зупиняється. Режисером фільму виступив Олег Борщевський. Автори сценарію: Микола Куцик, Ярослав Стень, Богдан Гацяляк, Кирило Тимченко. У фільмі знялися відомі українські актори: Станіслав Боклан, Катерина Кузнецова, Артемій Єгоров, Влад Нікітюк, Лілія Ребрик, Юрій Горбунов та ін. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910561-bez-derzavnih-kostiv-ale-zi-snigom-ulitku.html>

Українська літературна газета. – 2024. – 28 верес. Трилер Соломії Томащук «Між нами» став першим українським фільмом, випущеним на Amazon. – Інф.

Трилер Соломії Томащук «Між нами» став першим українським фільмом, випущеним на Amazon Prime власними силами без залучення американських агрегаторів. Напередодні відбувся театральний реліз дебютного фільму режисерки Соломії Томащук «Між нами» у кінотеатрах України та

США. Реліз фільму на Amazon – це подія, на яку команда чекала близько року, тому що, на жаль, українських фільмів ще досі дуже мало в США, і американські платформи мають завищені вимоги до фільмів іноземною мовою. На Amazon Prime потрапляють якісні стрічки з усього світу, але досі дуже мало можна знайти кіно саме українською мовою. Очікується попит від української діаспори та американської аудиторії через залучення американських блогерів, критиків кіно. Ініціатором дистрибуції фільму стала продюсерка картини Поліна Герман та Аліна Лідич, незалежний діджитал дистриб'ютор, яка базується в Лос-Анджелесі і допомагає просуватись українському кіно на просторі Північної Америки. В найближчому майбутньому стрічку буде дубльовано англійською та можна буде переглянути на всіх ключових онлайн-стрімінгах США. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/tryler-solomii-tomashchuk-mizh-namy-stav-pershym-ukrainskym-filmom-vypushchenym-na-amazon-prime-vlasnyimi-sylamy/>

The Village Україна. – 2024. – 27 верес. Історії пілотів, які літали в оточений Маріуполь. Чому варто дивитися фільм «Підйомна сила». – Інф.

«Підйомна сила» – документальний фільм про роботу української авіації. Герої фільму – Віталій Савич, Юлія Любарець, Тарас Нечипоренко, Максим Чайка, Микола Любарець і В'ячеслав Зозуля – борттехніки, інженери, авіанавідники та бойові пілоти, які літали в оточений 2022 року Маріуполь, на острів Зміїний і виконували завдання в тилу ворога. Над фільмом працювали режисер Олександр Стратієнко, авіатор Тимур Фаткуллін і команда Aerotim, які використовували для зйомок надшвидкі дрони власного виробництва. У статті – про найскладніші та найцікавіші моменти знімання. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/movies/355277-istoriyi-pilotiv-yaki-litali-v-otocheniy-mariupol-chomu-varto-divitisya-film-pidyomna-sila>

Вечірній Київ. – 2024. – 27 верес. Історія легендарного командира Дмитра Коцюбайла: відгук про документальний фільм «Да Вінчі». – Соловйова М.

Режисер Володимир Сидько створив документальний фільм «Да Вінчі», який розповідає про життя і подвиг українського захисника Дмитра Коцюбайла, відомого під позивним «Да Вінчі». Прем'єра цієї кінострічки відбулася 19 вересня. Фільм, створений за участю родичів і побратимів героя, включаючи Головнокомандувача ЗСУ, дає змогу глядачеві зануритися в атмосферу того часу і відчутти велич духу цього видатного українця. Режисер Володимир Сидько вміло поєднав особисті спогади близьких і архівні матеріали, створивши багатогранний портрет героя. Фільм намагається показати Дмитра не лише як відважного командира, але й як звичайну людину з усіма її переживаннями, радощами та страхами. Особливе місце в стрічці займають реальні кадри бойових дій. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/103203/>

Вечірній Київ. – 2024. – 28 верес. Новий український горор: відгук про

фільм «Конотопська відьма». – Соловйова М.

В український прокат вийшов фільм «Конотопська відьма», який викликав чимало різноманітних відгуків, і більшість з них зводяться до того, що стрічка залишає змішані почуття. Режисерське крісло посів дебютант Андрій Колесник, а сценарій написав Ярослав Войцешек, відомий завдяки анімаційним проектам «Мавка» та «Викрадена принцеса: Руслан і Людмила» тощо. В основу картини лягла ідея перетворити міфи та легенди про відьом з Конотопу, на повноцінний горор. Авторка зазначає: «Загалом, «Конотопська відьма» є типовим прикладом кіно, яке експлуатує найгостріші моменти війни, не розкривши істинні сенси, не осмислює їх і не намагається глибше дослідити реалії війни або психологію персонажів. Більше привертають увагу до поверхневих ефектів та сенсаційних моментів, які в підсумку не справляють очікуваного враження». Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/103205/>

Просвітництво

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. «Разом навчаємося і зростаємо»: в Україні стартує комунікаційна кампанія від ЄС. – Інф.

У Києві 28 вересня відбувся старт Всеукраїнської комунікаційної кампанії «Разом навчаємося і зростаємо. ЄС та Україна творять спільне європейське майбутнє», що інформуватиме про підтримку Європейським Союзом української освіти та молодіжної сфери під час війни. Захід пройшов в межах книжкового фестивалю «Книжкова країна» на ВДНГ. У тематичних наметах «Простір можливостей» та «Лекторіум» проекти, фінансовані ЄС, представили свої програми й здобутки, відбулися дискусії, лекції, консультації, інтерактивні заходи та музичні перформанси. Також підлітки знайомилися з інноваційним проектом «Колайдер» – про технології, освіту, попкультуру та історію, а охочі змагалися у призових вікторинах від проектів «Євроквіз» та «Посли європейської молоді». Всеукраїнська комунікаційна кампанія «Разом навчаємося і зростаємо» триватиме до січня 2025 року і охопить всі регіони України, де відбудуться численні інформаційно-просвітницькі заходи, експертні дискусії, зустрічі з представниками й бенефіціарами програм та проектів ЄС, а також пресури. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3910709-razom-navcaemosia-i-zrostaemo-u-kievi-startue-vseukrainska-komunikacijna-kampania-vid-es.html>

The Village Україна. – 2024. – 27 верес. «Ніч в Університеті» запрошує на театралізовану екскурсію про наші 60-ті. – Інф.

Творче об'єднання «Ніч в Університеті» запрошує містян на театралізовану екскурсію «Ніч у Червоному. Шістдесятники», що відбудеться в стінах Червоного корпусу КНУ імені Тараса Шевченка. У програмі – історії й постаті 1960–1970-х років, які чинили опір тоталітарному радянському режиму та його спробам знищити українську ідентичність. Екскурсії відбудуться 2, 4 і 5 жовтня. Творче об'єднання «Ніч в Університеті» вже вісім років проводить театралізовані екскурсії різними історичними місцями Києва, за цей час проект

зібрав навколо себе команду з понад 80 людей. Проєкт є інноваційним завдяки творчому підходу та творенню «живої історії», де відвідувачі повністю занурюються в атмосферу минулого. Разом з УКФ «Ніч в Університеті» реалізує проєкт «Ночі історії: інтелігенція в боротьбі за Україну у ХХ столітті». Команда вже розповіла історію збройного протистояння з більшовиками та денікінцями під час Української революції 1917–1921 років і про репресії проти культурних і громадських діячів у 1930-х. Наразі відбудеться остання екскурсія в межах співпраці – «Ніч у Червоному. Шістдесятники». Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-promo/355153-nich-v-universyteti>

Література

Укрінформ. – 2024. – 27 верес. Український дім започаткував літературний фестиваль «Фундамент: історії про культуру». – Інф.

Національний центр «Український дім» започаткував власний літературний фестиваль «Фундамент: історії про культуру», який відкриється 14 листопада у Києві. За словами директорки Українського дому Ольги Вієру, «ми прагнемо започаткувати унікальну подію, яка, з одного боку, представить розмаїття українських видань про культуру, а з іншого – запросить широке коло українців до діалогу з власною культурою через книгу...». Організатори фестивалю прагнуть одночасно зібрати в одному місці великий масив видань про культуру, зокрема документальну літературу про Україну та світ, візуальні й пластичні мистецтва, театр, кіно, музику, урбаністику і кулінарію. Також будуть презентовані видання з гуманітаристики та філософії, візуальні альбоми й каталоги. Кураторами першого фестивалю стали журналістки й менеджерки культурних проєктів Анастасія Євдокимова і Богдана Неборак. Фокусною темою виставкової частини фестивалю є модернізм як культурно-стильове явище, визначальне для розуміння сучасної української ідентичності. Фестиваль триватиме до 17 листопада. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910227-ukrainskij-dim-zapocatkuvav-literaturnij-festival-fundament-istorii-pro-kulturu.html>

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. В Києві презентували книгу про «вартових неба». – Інф.

В рамках фестивалю «Книжкова країна» відбулась презентація книги «На межі можливостей. Як вартові неба наближали перемогу». Як зазначила офіцер Управління комунікацій Командування Повітряних сил України та автор книги Анастасія Олехнович, ідея розповісти про тих, хто захищає український повітряний простір від російських ракет, лежала на поверхні. За її словами, книга охоплює період від початку повномасштабного вторгнення та розповідає близько 40 історій. Книга вже є у вільному продажі в мережах магазинів «Книгарня Є», «Yakaboo» та інших онлайн книгарнях. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910501-v-kievi-prezentovali-knigu-pro-vartovih-neba.html>

Вечірній Київ. – 2024. – 27 верес. На ВДНГ встановили рекорд з одночасного читання віршів Стуса. – Чередниченко К.

На галявині біля першого павільйону ВДНГ зібралось 114 киян для встановлення рекорду з одночасного читання віршів Стуса. Процес встановлення рекорду тривав п'ять хвилин, а після закінчення акції кожен учасник отримав книгу збірок Стуса у подарунок. Подія відбулась 26 вересня в день відкриття другого книжкового фестивалю. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/103213/>

The Village Україна. – 2024. – 27 верес. Премія книжкових блогерів від фестивалю «Книжкова країна» оголосила переможця. – Кіхтенко В.

Роман «Жовтолика» Ребекки Кван став переможцем премії книжкових блогерів, яку заснував фестиваль «Книжкова країна». Спеціальну відзнаку отримала «Невеличка драма» Валер'яна Підмогильного. Приз глядацьких симпатій – у книжки Анастасії Левкової «За Перекопом є земля». Ці дві книжки також ввійшли до шортлиста. У короткому списку також були «Ніби ми злодії» М.Л. Ріо та «Четверте крило» Ребекки Ярос. Для шортлиста добирали книжки, які були видані в Україні в 2023 році і першій половині 2024 року. Претендентів на перемогу обирали блогери й читачі. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/355285-premiya-knizhkovih-blogeriv-vid-festivalyu-knizhкова-krayina-ogolosila-peremozhtsya>

NV. –2024. – 29 верес. Рушді, Господінов, Шкандрій. 10 найцікавіших іноземних гостей Lviv BookForum, заради яких варто відвідати фестиваль. – Найденко Ю.

З 3 по 6 жовтня у Львові пройде XXXI міжнародний літературний фестиваль Lviv BookForum. Видання розповідає про найцікавіших гостей Форуму, на виступи яких варто звернути увагу. Один з гостей цього річного Форуму з найгучнішим ім'ям – британсько-американський письменник та есеїст індійського походження Салман Рушді, лауреат Букерівської премії (1981). Публічна розмова із ним пройде на Lviv BookForum 5 жовтня. Українською мовою перекладено сім романів письменника. У доробку Салмана Рушді – 15 романів, останній з яких «Місто перемоги» вийшов у 2023 році. А в 2024 році з друку вийшли мемуари письменника «Ніж: Роздуми після спроби вбивства». У книзі розповідається про напад, здійснений на Рушді в 2022 році. Його поранили ножом в шию під час Книги посіла перше місце в списку бестселерів Sunday Times. На Lviv BookForum будуть: лауреат Букерівської премії, болгарський письменник-постмодерніст, поет, драматург і публіцист Георгі Господінов; британський журналіст і письменник Олівер Булло, який протягом семи років (1999–2006) жив у Росії, зокрема Санкт-Петербурзі та Москві; незалежний американський журналіст і блогер, ведучий і засновник YouTube-каналу Black Diplomats Террелл Джерммеїн Старр; британська журналістка, письменниця, телеведуча і стендап-комікеса Вів Гроскоп; професорка Колумбійського університету, американська літературознавиця індійського походження, директорка Центру порівняльної літератури і

суспільства при Колумбійському університеті Гаятрі Чакраворті Співак; фінська письменниця, активна публіцистка, феміністка і учасниця ЛГБТ-руху Софі Оксанен; канадський літературознавець і мистецтвознавець українського походження, почесний професор Манітобського університету Мирослав Шкандрій; мексиканська журналістка, громадська активістка, феміністка, правозахисниця, яка спеціалізується на гендерному насильстві та організованій злочинності Лідія Качо; британська журналістка та головна кореспондентка The Guardian з питань культури Шарлотта Гітінс. Також учасниками львівського форуму стануть президентка Європейської спілки мовників Дельфіна Ернотт Кунсі, польський дослідник новітньої історії Пйотр Маєвський, хорватський поет, прозаїк, графік і перекладач Томіца Байчич, валлійсько-іракська поетеса, режисерка та художниця Ханан Ісса, афробразильська феміністка, філософ і журналістка Джаміла Рібейро та інші. Докладно:

<https://life.nv.ua/ukr/art/forum-vidavciv-u-lvovi-10-naycikavishih-inozemnih-gostey-lviv-bookforum-podrobici-50452518.html>

Українська літературна газета. – 2024. – 29 верес. Кропивницькі письменники взяли участь у «Вересневих самоцвітах». – Інф.

28 вересня 2024 року в рамках відзначення 54-ого свята театрального мистецтва «Вересневі самоцвіти» у с. Арсенівка, де розташовано Музейно-природний заповідник «Тобілевичі», відбувся поетичний захід «Сцена у слові». Ініціатором дійства виступила Кіровоградська обласна організація НСПУ спільно з Департаментом культури Кіровоградської ОВА. До нього долучилися представники літературного об'єднання імені Віктора Погрібного «Степ», творчого об'єднання «Вітрила», літературного клубу «Ліра», що діє при Кіровоградській обласній бібліотеці для юнацтва ім. Євгена Маланюка. Докладно про перебіг події:

<https://litgazeta.com.ua/news/kropyvnytski-pysmennyky-vzialy-uchast-u-veresnevykh-samotsvitakh/>

Українська літературна газета. – 2024. – 29 верес. Оголосили лауреатів премії «Смолоскип-2024». – Інф.

Оголосили результати 31-го літературного конкурсу видавництва «Смолоскип», який проходить безперервно з 1994 року. Переможців та переможниць визначало журі в складі: поетки Олени Гусейнової, поета й автора прози Мирослава Лаюка, літературознавця, директора видавництва «Смолоскип» Ростислава Семківа. У номінації «Проза»: лауреатства першого ступеня не присудили; другий ступінь здобула Юлія Ніколаєва (Львів) за фантастичну повість-притчу «Двори». У номінації «Есеїстика»: лауреатства першого та другого ступенів не присудили. У номінації «Поезія»: лауреатства першого ступеня немає; лауреаткою другого ступеня стала Валерія Домрачова (Київ) за збірку «Терміново розмірено і у своєму темпі шукаю роботу». Про інших переможців:

<https://litgazeta.com.ua/news/oholosyly-laureativ-premii-smoloskyp-2024/>

Українська літературна газета. – 2024. – 29 верес. Голос зі Сходу. В Музеї Максима Рильського провели зустріч з поетом із Донеччини. – Руденко Н.

Днями в столичному Музеї Максима Рильського в рамках проекту «Авторські читання» відбулась зустріч з поетом з Донеччини Віталієм Павловським, членом НСПУ (2000), лауреатом премії імені Володимира Сосюри Донецького обласного фонду культури (2008). Захід відкрила Вікторія Колесник, директорка Музею Максима Рильського. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/holos-zi-skhodu-v-muzei-maksyma-ryl'skoho-provely-zustrich-z-poetom-iz-donechchyny/>

Українська літературна газета. – 2024. – 27 верес. На Миколаївщині триває «Вінграновський ART MARATHON 2024». – Інф.

У Миколаївській області стартував «Вінграновський ART MARATHON», який триватиме протягом трьох місяців. Він поєднає близько 20 заходів, присвячених постаті Миколи Вінграновського та чотирьом граням його творчості – поезії, прозі, кіномистецтву та громадсько-політичній діяльності. Учасниками подій стануть Євген Нищук, Руслана Лоцман, Лариса Ніцой, Дмитро Лазуткін, Сашко Лірник, Василь Герасим'юк, Анатолій Кичинський, Тарас Компаніченко, Олександр Палій та інші відомі діячі мистецтва та інфлюенсери. Перші події марафону вже відбулися. 1 жовтня в межах проекту в Первомайському краєзнавчому музеї відбудеться благодійний «Музейник» – літературно-музична концертна програма за участі тріо «Жоржини» і талановитої молоді міста на честь захисників України. 4 жовтня організатори запрошують дітей Первомайська до рідної школи Миколи Вінграновського на «Артпикнік Вінграновський» за участі дитячого письменника та воїна ЗСУ Сергія Пантюка. Закриття «Вінграновський ART MARATHON» відбудеться 12 жовтня. У цей день запланована найбільша кількість подій: книжковий ярмарок; виступи музичних гуртів «Гуляйгород», «Хорея Козацька»; зустрічі з письменниками Ларисою Ніцой, Дмитром Лазуткіним, Василем Герасим'юком, Анатолієм Кичинським; вистава «Прекрасний звір у серці» (за творами Миколи Вінграновського, акторське виконання – Євген Нищук). Цьогорічний «Вінграновський ART MARATHON» є продовженням та масштабуванням «Вінграновський ART FEST», який був заснований минулого року Олександром Висоцьким спільно з командою фестивалю Ше.Fest та небайдужими мешканцями Первомайська. Подію підтримав Український культурний фонд. Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/na-mykolaivshchyni-tryvaie-vinhranovskyj-art-marathon-2024/>

Музейна справа

Дзеркало тижня. Україна. – 2024. – 29 верес. Музейні війни: як Росія краде українську історичну спадщину. – Ліфантій О.

«...До відновлення Україною незалежності 1991 року до російських музеїв у різний спосіб потрапляли тисячі археологічних предметів, знайдених

на наших землях. Лише в колекціях двох, нехай і найбільших музеїв РФ, за приблизними підрахунками на основі відкритих баз цих колекцій, перебуває понад 110 тисяч предметів. Ця цифра далеко не остаточна... Прямі неприховані грабунки музеїв розпочалися 2022 року. Показовими є приклади двох херсонських музеїв, маріупольського та мелітопольського, які були цілеспрямовано пограбовані, часто за участю російських музейників і науковців. Інші музеї, які росіянам не вдалося захопити, страждають від прильотів російських ракет. Загалом можна констатувати, що Росія діє в кількох напрямках, застосовуючи інколи неочевидні механізми та вливаючи силу-силенну фінансів. Першими, мабуть, варто згадати масштабні культурні події, як-от фестивалі російської культури, конференції чи музейні виставки. Флагманом музейної галузі в РФ є Ермітаж, тому офіційні заяви його очільника Міхаїла Піотровського можна вважати висловленням позиції Росії в царині музейної політики. Пан Піотровській називає себе «мілітаристом та імперцем» і пишається своєю позицією. Улітку 2022 року він заявив: «Наші останні виставки за кордоном – це просто потужний культурний наступ. Якщо хочете, така собі «спецоперація», яка багатьом не подобається. Але ми приїжджаємо. Й нікому не можна дозволити стати на заваді нашому наступу»... Паралельно весь час ведеться масований наступ на умі наукового та культурного середовища через залучення до проєктів, фінансованих із бюджету РФ. Наприклад, до участі в конференціях, присвячених незаконним розкопкам, запрошували європейських археологів, частина з яких подавала свої статті до подібних збірників або ж особисто відвідувала ці заходи. Є й конкретні «хороші росіяни», які, маючи афіліацію у європейських установах, працюють на гроші від грантів РФ над науковими темами в окупованому Криму. Наприклад, директор із досліджень Центру візантійської історії та цивілізації Колеж де Франс і Національного центру наукових досліджень Франції Мішель (Міхаїл) Казанській водночас очолює грант «Лабораторія «Візантійський Крим», фінансований у програмі мегагрантів РФ. Цей діяч відвідує культурні події в окупованому Криму, де самим лише фактом своєї присутності надає події статус міжнародної. На масовішу аудиторію розраховані численні інформаційні провокації у ЗМІ, спрямовані на доведення права РФ на захоплені території, особливо Крим, і дискредитацію України як країни, що не дбає про культурну спадщину й науку. Показовою в цьому напрямі є судова справа тривалістю майже в десятиріччя щодо «кримських скарбів», або ж відомішого в українських ЗМІ «скіфського золота», перебіг якої тривав у супроводі російських фейків і маніпуляцій в інформаційному просторі... Як на мене, одним із найдієвіших і найцинічніших способів апропріації культурного надбання України є масштабні археологічні дослідження на території Криму. Згідно з нещодавнім проміжним звітом ГО «Кримський інститут стратегічних досліджень», на сьогодні немає реального статистичного підрахунку всього об'єму розкопаного росіянами на окупованих територіях. Для такого аналізу потрібна велика команда зі спеціалістів і відповідні спроможності (створення та підтримка життєздатного реєстру з усіма можливостями аналізу великих даних). Для розуміння масштабів катастрофи: лише під час незаконних

розкопок під незаконне будівництво так званого Нового Херсонеса окупанти виявили, як вони самі стверджують, понад 6 мільйонів археологічних знахідок. І це лише одна локація. Під час будівництва траси Керч – Таврида було незаконно розкопано понад сто археологічних об'єктів, на кожному з них знайшли тисячі археологічних предметів. Так, лише на одному некрополі Фронтове-3 на площі 13 948 кв. м розкопали 328 поховальних споруд, де знайшли близько 20 тисяч артефактів. Мабуть, варто лише додати, що незаконні археологічні розкопки ведуться на території Криму впродовж усіх років окупації, а це вже 11 років системної, масштабної та добре фінансованої діяльності. Наразі важко зрозуміти, який план дій щодо обліку та збереження археологічної, культурної спадщини й повернення розграбованих музейних колекцій має уряд України та відповідні міністерства. Мені відомо лише про спорадичні епізоди. Зокрема було декілька спроб створити бази даних викрадених музейних об'єктів власне державними інституціями: однією з перших (2023 року) було створено базу «Викрадена спадщина» від НАЗК. Однак нині цієї бази немає в загальному доступі на сайті НАЗК; Міністерство культури та стратегічних комунікацій презентувало базу музейного фонду в серпні 2024 року (яка досі працює лише в тестовому режимі та є слабконаповненою). У цій базі є окремий класифікатор «Втрачене мистецтво», в якому, втім, наразі значаться лише декілька вивезених із України Німеччиною під час Другої світової предметів живопису й немає можливості пошуку власне за цим тегом. Щодо моніторингу стану справ на окупованих територіях. Офіційних і оприлюднених даних державних відомств стосовно цього питання мені знайти не вдалось. Однак певні дії держави щодо порушень таки були... Видається, що наразі пліднішими в цьому напрямі є недержавні ініціативи. Зокрема є декілька громадських проєктів моніторингу викрадених Росією предметів археології. Це проєкт ГО «Кримський Інститут стратегічних досліджень», а також проєкт «Арго». Інша ГО NemoLab здійснює моніторинг пошкоджень культурної спадщини на неокупованих, або ж деокупованих територіях України. Слід, однак, зауважити, що всі приватні ініціативи можуть бути нетривалими й їхня життєздатність, на жаль, залежатиме виключно від бажання й ініціативи окремих людей і наявності фінансування. Хоча, можливо, це твердження є справедливим і для державних ініціатив... Отже, оскільки майже кожне обговорення теми впирається в питання браку спеціалістів, найпершою системною дією було б створення умов для збільшення кількості випускників за спеціальностями «реставрація», «археологія» та «музеєзнавство», а головне – розроблення механізму для їхнього подальшого професійного розвитку та реалізації. По-друге, крім уже наявної бази музейного фонду, яка наразі є «сирою», потрібно створити базу всіх розграбованих росіянами пам'яток на окупованих територіях – знищених і частково знищених, нерухомих об'єктів і рухомих знахідок звідти. Долю кожного такого об'єкта потрібно відстежувати в реальному часі. Це дасть розуміння масштабів катастрофи, а також надію на можливе їх повернення (в разі, якщо такі предмети не знищені) або ж стягнення репарацій із країни-агресора (в разі безповоротної втрати). По-третє, всіх причетних до злочинів проти культурної

спадщини потрібно притягати до відповідальності. Санкції РНБО, як показує досвід, накладають не на всіх, і їх дія швидко минає. По-четверте, потрібно на державному рівні впроваджувати політику неприпустимості введення в науковий обіг росіянами або представниками новостворених на окупованих територіях інституцій речей, здобутих незаконним шляхом. По-п'яте, вже назріла потреба в спеціалістах зі злочинів у царині мистецтва – такий відділ існує при ФБР у США. Зазначених злочинів в Україні вистачає: багатогранні злочини Росії, пограбування музеїв злочинними угрупованнями, пограбування археологічних пам'яток металодетектористами та подальший продаж награваного на інтернет-аукціонах, приватне колекціонування награваних археологічних предметів. Усе це, незважаючи на певний прогрес протягом останніх років у діях прокуратури, потребує системного підходу та спеціалістів, які розуміються на праві й мистецтвознавстві, музеєзнавстві й археології...». Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/muzejni-vijni-jak-rosija-krade-ukrajinsku-istorichnu-spadshchinu.html>

The Village Україна. – 2024. – 28 верес. Як подорожували українські діячі сто років тому. Музеєм видатних діячів та Join Up створили проєкт. – Яковенко І.

Український туроператор Join Up та Музей видатних діячів української культури створили фотопроект про подорожі відомих культурних постатей сто років тому. У межах проєкту – цикл із трьох пізнавальних публікацій про подорожі письменниці Лесі Українки, композитора Микола Лисенка та письменника Івана Франка. На прикладі відомих культурних постатей хочуть розповісти про те, як люди подорожували сто років тому. Перший цикл розповідей можна проглянути [тут](#). Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/355303-yak-podorozhuvali-ukrayinski-diyachi-sto-rokiv-tomu-muzeem-vidatnih-diyachiv-ta-join-up-stvorili-proekt>

Охорона культурної спадщини

Укрінформ. – 2024. – 29 верес. На Рівненщині завершили перевірку стану національних пам'яток. – Інф.

На Рівненщині комісія Міністерства культури та стратегічних комунікацій завершила перевірку стану національних пам'яток. Незадовільний стан збереження зафіксували на 13 об'єктах, де були самовільно проведені ремонтні роботи та перебудови, повідомив у телеграмі голова Рівненської облради Андрій Карауш. Як він зазначив, це обстеження почалося у квітні. Аварійний стан більшості будівель виник через їх невикористання протягом десятиліть, а також тривалу відсутність власника та користувача, відсутність охоронних договорів. Також за його словами, незадовільний стан збереження автентичних елементів пам'яток та їх архітектурної цінності зафіксовано на 13 об'єктах, на яких самовільно проведені ремонтні роботи та перебудови. По кожному об'єкту склали акт, надали інформацію про його стан збереження,

наявність документів, виявлені порушення та рекомендації щодо їх усунення. Андрій Карауш зазначив, що далі всім громадам, де ці пам'ятки розташовані, треба думати, як можна щось змінити і зберегти історію. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910791-na-rivnensini-zaversili-perevirku-stanu-nacionalnih-pamatok.html>

Українформ. – 2024. – 29 верес. Український етап фотоконкурсу «Вікі любить пам'ятки» розпочнеться 1 жовтня. – Інф.

Український етап найбільшого у світі фотоконкурсу об'єктів нерухомої культурної спадщини для Вікіпедії «Вікі любить пам'ятки» відбудеться з 1 по 30 жовтня. Про це повідомило Міністерство культури та стратегічних комунікацій України. Конкурс відбудеться втринадцяте, мета його – зібрати під вільною ліцензією фото українських пам'яток: культових споруд, замків, архітектурних ансамблів, історичних будівель тощо. Журі конкурсу визначить 10 найкращих фото пам'яток з усіх поданих. Вони представлятимуть Україну та її культурну спадщину на міжнародному етапі «Вікі любить пам'ятки», в якому змагатимуться понад 50 країн. Цього року в конкурсі представлена рекордна кількість спеціальних номінацій – дев'ять. Уперше представлена спеціальна номінація «Польська спадщина». Також будуть спецномінації «Німецька спадщина», «Єврейська спадщина» (включає караїмські пам'ятки), «Відео», «Фотоплівка», «Елементи екстер'єру», «Інтер'єри» та відзнака «Визначні місця Харкова». Для документування російських злочинів знищення культурної спадщини України цього року вдруге відбудеться спецномінація «Війна руйнує пам'ятки». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910849-ukrainskij-etap-fotokonkursu-viki-lubit-pamatki-rozpoznetsa-1-zovtna.html>

Україна молода. – 2024. – 28 верес. Тисячолітня майстерня: у Києво-Печерській лаврі завершилися археологічні розкопки унікальної пам'ятки. – Здоровило Т.

Розкопки залишків майстерні з виготовлення смальти (з неї робили мозаїки) для Успенського собору лаври, завершилися в Національному заповіднику «Києво-Печерська лавра». Ця майстерня була побудована майже 1000 років тому. Про це повідомили науковці, котрі приймали участь у розкопках. Кандидат історичних наук Дмитро Пефтіць, який другий рік поспіль очолює розкопки залишків склоробної майстерні в Митрополичому саду, та інші дослідники розповіли, що серед ключових знахідок – скляні «млинці», вкриті золотою фольгою. Це продукти проміжного етапу виготовлення смальти для мозаїк. У часі розкопок в шарах ґрунту XIV–XV століть знайдено майже кілограм бурштину. Окрім артефактів періоду Київської Русі, відшукали в тому місці чимало монет польсько-литовського періоду, фрагмент керамічної люльки XVII століття тощо. Значна частина знахідок буде досліджена за допомогою рентгенофлуоресцентного спектрального аналізу (РФА-аналізу), який дозволяє визначити хімічний склад, не беручи проб. Дослідники планують написати колективну монографію, присвячену цій пам'ятці. Дослідження

зацікавили археологів з Великої Британії та Норвегії. Адже ця створена візантійськими майстрами склоробна майстерня унікальна для Східної Європи. Докладно:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/185798/>

Вечірній Київ. – 2024. – 28 верес. Для Києва визначили окрему міжнародну програму з охорони та підтримки культурної спадщини. – Новосвітня К.

Заступниця голови Київської міської державної адміністрації Ганна Старостенко виступила на Світовому конгресі Організації міст всесвітньої спадщини. Ганна Старостенко закликала міжнародну спільноту об'єднати зусилля для захисту та збереження культурної спадщини Києва й України в умовах війни. Вона розповіла, що на конгресі було прийнято План дій на 2025–2026 роки, в якому особливе місце передбачено підтримці Києву. Ганна Старостенко закликала до посилення міжнародної культурної дипломатії та привернення уваги світової спільноти до загроз, які постають перед культурною спадщиною України. Організація міст світової спадщини (OWHC) налічує понад 300 міст-учасників з усього світу, що мають об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, і забезпечує співпрацю між ними задля збереження культурної спадщини для майбутніх поколінь. 17-й Всесвітній конгрес у Кордові (Іспанія) мав на меті розробити нові програми для посилення співпраці між містами та сприяння міжнародним партнерствам. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/103232/>

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. На кордоні з Румунією у жителя Закарпаття вилучили раритетний «Церковний збірник». – Інф.

У пункті пропуску «Солотвино – Сігет Мармацій» митники затримали жителя Рахівського району Закарпатської області, який без декларування перевозив раритетну книгу «Церковний збірник». «Церковний збірник» датований 1906 роком. Він виданий в Ужгороді за часів Австро-Угорської імперії (колишня назва міста – Унгвар) у друкарні Варфоломея Єгера. Видання вилучене й передане фахівцям для проведення експертизи щодо можливої його належності до культурної, історичної чи антикварної цінності. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3910524-na-kordoni-z-rumunieu-u-zitela-zakarpatta-vilucili-raritetnij-cerkovnij-zbirnik.html>

Вечірній Київ. – 2024. – 29 верес. Відреставрували головну браму садиби Терещенка. – Гришина Д.; The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Дивіться, який вигляд має відреставрована брама садиби Терещенка навпроти Шевченківського парку. – Гриненко В.

На вулиці гетьмана Павла Скоропадського відреставрували вхідну групу до садиби Олександра Терещенка. Про це повідомив громадський активіст та захисник київських пам'яток Дмитро Перов. За його словами, будинок під №7 був збудований ще 126 років тому в стилі неоренесансу з елементами необароко за проєктом архітектора Петра Бойцова. Сьогодні тут знаходиться

Національна наукова медична бібліотека України. До того ж комплекс має статус пам'ятки архітектури та містобудування місцевого значення. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/103259/>
<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/355315-divitsya-yakiy-viglyad-mae-vidrestavrovana-brama-sadibi-tereschenka-navproti-shevchenkivskogo-parku>

The Village Україна. – 2024. – 29 верес. Ось як реставрують палац культури «Дарниця» в Києві. – Яковенко І.

У Києві реставрують палац культури «Дарниця», повідомляє керівник Дарницької РДА Микола Калашник. Палац збудували за проектом архітектора Віктора Єлізарова та коштом залізничників. Будівлю ввели в експлуатацію 4 квітня 1951 року. Палац культури почали чергами реставрувати з 2021 року. Зараз вже повністю відновили покрівлю, замінили інженерні мережі та організували укриття в підвальному приміщенні. Також розпочали роботи на вхідній групі. Будівля палацу культури «Дарниця» – єдина пам'ятка архітектури та містобудування місцевого значення в Дарницькому районі, що занесена до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/355311-os-yak-restavruyut-palats-kulturi-darnitsya-v-kievi>

Бібліотечна справа. Промоція читання

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. У бібліотеці імені Ярослава Мудрого презентують фотоекспозицію про культурний геноцид на Херсонщині. – Інф.

У Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого 30 вересня презентуватимуть фотоекспозицію «Бібліотеки Херсонщини: злочини Росії проти культури України». «Основна мета проекту – показати масштаби культурного геноциду та руйнування української ідентичності під час війни. Фотоекспозиція розповідає 20 історій про бібліотеки Херсонщини, які пережили окупацію та постійні обстріли... Проект містить різноманітні експонати: артефакти, фотодокази, свідчення очевидців», – йдеться у повідомленні пресслужби Міністерства культури та стратегічних комунікацій. Презентація є першою частиною великої документальної експозиції, яка буде постійно доповнюватися новими матеріалами. Віртуальна версія експозиції з'явиться на сайті бібліотеки з українською та англійською версіями, а також буде доступна для людей з вадами зору та слуху завдяки субтитрам і аудіодескрипції. Проект реалізується командою Херсонської обласної наукової бібліотеки імені Олесея Гончара за підтримки Українського культурного фонду. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910665-u-biblioteci-imeni-aroslava-mudrogo-prezentuut-fotoekspoziciu-pro-kulturnij-genocid-na-hersonsini.html>

День. – 2024. – 28 верес. Активісти запустили збір україномовних книг для деокупованої громади на Херсонщині: навіщо це рішення. – Інф.

Освітньо-культурна та волонтерська мережа «Гончаренко центр» запустила збір україномовних книг в Києві, Харкові та Івано-Франківську. Їх передадуть бібліотеці деокупованої громади на Херсонщині. Акцію проводять до 10 жовтня. Докладно:

<https://day.kyiv.ua/news/280924-aktyvisty-zapustyly-zbir-ukrayinomovnykh-knyh-dlya-deokupovanoyi-hromady-na>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2024. – 28 верес. У Латвії посол відкрив книжкову полицку та зустрівся з громадою в Кекавському муніципалітеті. – Інф.

Посол України Анатолій Куцевол під час візиту до Кекавського муніципалітету Латвії зустрівся з українською громадою у міста Кекава та відкрив «Українську книжкову полицку» в міській бібліотеці міста Баложі. Під час зустрічі з українцями були обговорені проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення, в тому числі питання освіти, порядок надання консульських послуг тощо. Також, за фінансового сприяння латвійського фонду Ziedot.lv, для українців в Кекаві були передані українські книги для дітей та дорослих. Крім цього, під час візиту відбулося підписання Меморандуму про співпрацю між Новобілоуською громадою Чернігівської області та муніципалітетом Кекава за участі голови міської ради Кекави Вікторії Байре, посла України Анатолія Куцевола та делегації з Нового Білоусу. Окремим пунктом візиту в Кекавський район стало відкриття «Української книжкової полицки» в міській бібліотеці Баложі. До бібліотеки були передані книги про Україну, художня література українською, англійською та латиською мовами, а також книги для дітей українською мовою. Це вже шоста українська книжкова полицка, що була відкрита на території Латвії. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3910658-u-latvii-posol-vidkriv-knizkovu-policku-ta-zustrivsa-z-gromadou-v-kekavskomu-municipaliteti.html>

Укрінформ. – 2024. – 27 верес. У столиці Латвії відбудеться благодійний концерт на підтримку захисників України. – Інф.

У Ризі проведуть благодійний концерт на підтримку українських військових «Непереможна мелодія свободи». «На сцені виступатимуть джазові музиканти України, а також українська співачка Laura Marti. Спеціальним гостем вечора стане Rīgas Lutera draudzes koris з музичною поемою «DAUGAVA», – йдеться в дописі посольства України в Латвії у фейсбуці. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3909928-u-stolici-latvii-vidbudetsa-blagodijnij-koncert-na-pidtrimku-zahisnikiv-ukraini.html>

Укрінформ. – 2024. – 29 верес. У Відні пройшла виставка «1 грам життя» про цінність українського зерна під час війни. – Інф.

У столиці Австрії Відні пройшла австрійсько-українська мистецька виставка «1 грам життя» на тему зерна та цінності людського життя крізь призму війни в Україні. Перша частина виставки проходила в приміщенні колишнього хлібозаводу Ankerbrotfabrik, заснованого ще в 1891 році. Наразі зерносховище колишнього хлібозаводу використовується в культурних цілях мистецьким простором Das LOT. Завершальна частина виставки проходила на території сучасного культурного проекту Zukunftshof, створеного на базі колишньої ферми на краю столиці. Кураторка виставки, засновниця мистецької платформи Art Contact Ukraine Яна Гринів. Відкриття експозиції почалося з перформансу «Скільки коштує одна зернина?» від «Експериментального театру Штерн». На експозиції «1 грам життя», зокрема, була продемонстрована інсталяція австрійського фотографа Клауса Піхлера «Зерно як зброя». Виставка «1 грам життя», яка була частиною австрійського культурного фестивалю FAVORITE FALL, проходила у Відні з 21 по 28 вересня. Партнерами виставки виступили Посольство України в Республіці Австрія, організація US Ukrainian Activists, а також Das LOT, Favorite Fall та Zukunftshof. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3910935-u-vidni-projsla-vistavka-1-gram-zitta-pro-cinnist-ukrainskogo-zerna-pid-cas-vijni.html>

Підтримка України у світі

Фокус. – 2024. – 27 верес. Оскароносна акторка Кейт Бланшетт зняла документальний фільм про Харків. – Копотій-Шматкова О.

Австрійська акторка, посол доброї волі УВКБ ООН Кейт Бланшетт зняла документальний фільм «Україна: Життя під ударом» про події в Харкові у період повномасштабної війни, яку розв'язала Росія. Днями стрічку презентували на сайті каналу Channel 4 Plus. У цій стрічці – свідчення нелегкого повсякденного життя харків'ян, які перебувають під обстрілом окупантів. Зйомки цього документального фільму проходили в перші три місяці вторгнення. Кейт Бланшетт не тільки стала виконавчим продюсером, але й виступила в ролі диктора, коментуючи візуальний ряд фільму. Докладно:

<https://focus.ua/uk/zakordonnij-shoubiz/670296-oskaronosna-aktorka-keyt-blanshett-znyala-dokumentalnyy-film-pro-harkiv>

Український тиждень. – 2024. – 27 верес. Культурна цензура: заборонити не можна дозволити. – Нестелеєв М.

«Ми живемо в добу цензури». Людство такою фразою, звісно, не здивувати. Однак, на думку деяких аналітиків, ми живемо в добу нищої цензури. Насамперед тому, що офіційно її немає. Неофіційна цензура гірша за офіційну, бо вони роблять однаково, але перша непроговорена, а тому підступніша: коло заборонених тем постійно збільшується; вона провокує самоцензуру. Звісно, не йдеться про тоталітарні режими, де замість

неоголошеної цензури є низка табу, а йдеться якраз про те, коли в нетоталітарних країнах напозір усі говорять про свободу слова, але в реальності це радше свобода говорити слова, які не суперечать дозволеному. Багато різного вже написано про плюси політкоректності, але саме вона нерідко й породжує самоцензуру або ж може спровокувати дискусії, чи політкоректне якесь висловлювання. Якщо ж ні й це висловлювання вважає неприйнятним з різних причин якась соціальна група – починає діяти культура скасування. Ідеться не тільки про живих авторів і авторок, мертвим теж частенько перепадає. Найчастіше про такі випадки говорять на прикладі США, і здебільшого це викликано якраз тим, що нас найбільше вражає утиск певних свобод у країні, яка найпалкіше виступає за свободу в усіх її проявах. Нещодавно всі обговорювали заборону Овідія в Колумбійському університеті, поему «Метаморфози» якого вилучили з програми через численні сцени згвалтування... Інша цензура поширюється в деяких штатах за ініціативи так званих консервативних груп тиску. У 2023 році асоціація PEN America зафіксувала 3,362 заборони книжок. А 2024 року їх було вже понад 10 тисяч, зазначає The Guardian, і 8 тисяч із них – в Айові та Флориді, де є закони, спрямовані проти навчальних матеріалів. У цих штатах цілі переліки книжок зникають з публічних і шкільних бібліотек. Причини заборон різні: такі «підривні видання» можуть підтримувати еволюцію або ж є расистські висловлювання, за які, наприклад, «Пригоди Гекльберрі Фінна» Марка Твена починаючи з 1957 року намагаються викинути зі шкільних програм. Щодо останнього цікаво, що в березні 2024 року відомий американський письменник Персіваль Еверетт випустив роман «Джеймс», де вже дав умовно «політкоректну» версію історії раба Джима з роману Твена. У серпні стало відомо, що шість великих американських книжкових видавництв об'єдналися, щоби подати до суду на штат Флорида США через «неконституційний» закон, ухвалений у липні 2023 року, за яким сотні книжок було вилучено зі шкільних бібліотек через протести правих... Цікаво, що проти штату Флорида також подала позов група з трьох родин із прекрасним формулюванням, що цей закон дискримінує батьків, які виступають проти заборони книжок і цензури, оскільки дозволяє іншим диктувати, що їхні діти можуть, а що не можуть читати. На що The Guardian наводить слова Сідней Букер, представниці департаменту освіти Флориди, яка назвала позов видавців трюком і заявила, що «у Флориді немає заборонених книжок, просто відверто сексуальні матеріали та вказівки не підходять для шкіл». Як бачимо, в усіх своя правда. І хоча слово «цензура» не лунає, але що це, як не вона? Знаково, що, попри протести, штати Юта, Південна Кароліна й Теннессі також нещодавно ввели заборони на книжки. Передусім у цих законах ідеться про сексуальну орієнтацію та поведінку чи гендерну ідентичність, які недоречні в шкільній освіті... Тож ми живемо в добу нового посилення цензури, яке, на думку дослідників, пов'язано якраз із мультикультуралізмом і глобалізацією. Хай там як, світ – це глобальне село, де про утиски й заборони на іншому континенті ми дізнаємося мало не миттєво й так само миттєво на це реагуємо... І, можливо, справді свобода – це не лише усвідомлена потреба, а й усвідомлене обмеження, бо тільки визнання

власних меж дає стимул їх долати? Цензура – це погано, а бажання заборонити викриває банальний страх нового, стрімкого й незрозумілого, бо замість устигати за поступом простіше чіплятися за минулий день, за вчорашній комфорт, якому загрожує невідоме завтра...». Докладно:

<https://tyzhden.ua/kulturna-tsenzura-zaboronyty-ne-mozhna-dozvolyty/>

NV. –2024. – 27 верес. «Не містив образи глядачів і міста». Суд виправдав Христину Соловій за нецензурну лайку на сцені. – Інф.; Укрінформ. – 2024. – 27 верес. Суд виправдав співачку Христину Соловій за лайку на концерті у Чорноморську. – Інф.

Українська співачка Христина Соловій повідомила, що у місті Чорноморськ відбувся суд по справі хуліганство за вживання співачкою нецензурної лексики зі сцени фестивалю «ВиделкаFest» в кінці липня цього року. Співачка опублікувала фото із зали суду, а також чернетку своєї захисної промови, яку вона виголосила під час засідання, та рішення суду. Вона зазначила, що Іллічівський суд не знайшов у її діях складу злочину і виправдав співачку. Докладно:

<https://life.nv.ua/ukr/znamenitosti/hristina-soloviy-povidomila-shcho-sud-chornomorska-vipravdav-jiji-za-vzhivannya-necenzurnoji-layki-50454223.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3910349-sud-vipravdav-spivacku-hristinu-solovij-za-lajku-na-koncerti-u-cornomorsku.html>

Випуск підготувала
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm